

Na 17 jaar: Wateringse Veld is klaar!

tekst: Annemiek de Gier

fotografie: Peter van Breukelen, Rob 't Hart en Remco Muntz

A young man in a black t-shirt with 'AMFERR' on it, blue jeans, and a tan cap is captured mid-air, performing a skateboard trick on a concrete ramp. His skateboard is tilted, and he has one foot on the board while the other is extended. In the background, other skateboarders are visible on the ramp, and modern apartment buildings line the street under a blue sky with scattered clouds.

“Een woongebied met kwaliteit, dat een rol kan spelen voor je stad, creëer je alleen door een goede samenwerking tussen publieke en private partijen.” Dat zegt voormalig project-leider Dick van der Harst over ‘zijn’ Wateringse Veld. Zeventien jaar geleden begon die samenwerking tussen de gemeente Den Haag en Bouwfonds Ontwikkeling. Nu is deze ‘Haagse stadswijk van de 21e eeuw’ bijna klaar. Drie betrokkenen over hun verwachtingen van toen en het resultaat van nu.

Onlangs verscheen een prachtig fotoboek: **Wateringse Veld, een Haagse wijk met een ideaal, 15 jaar in beeld**. Een aantal direct betrokkenen vertelt daarin over de plannen, de keuzes en de resultaten en door het hele boek heen tonen foto's de vele gezichten van Wateringse Veld, in alle seizoenen. U kunt het boek gratis bestellen via naw@bouwfonds.nl

“Toen ik afscheid nam, is deze brug bij wijze van grap naar mij genoemd. Nu heeft hij een andere naam, maar het blijft een bijzondere plek. Je kijkt uit over het Hemelwater en op de eerste woonwijk, Parkbuurt-Oosteinde, wat ik een prachtige buurt vind geworden.”

‘We hebben geld vrijgemaakt voor kwaliteit’

Wie: Dick van der Harst
Bij Wateringse Veld betrokken als: projectdirecteur vanuit de gemeente Den Haag

“Zeventien jaar is een lange periode. We hebben deze wijk niet in één keer tot in detail uitgewerkt, maar een raamwerk gemaakt van hoofdassen, groen en water en zeven buurten. De afzonderlijke buurten zijn pas uitgewerkt toen de tijd er rijp voor was en daardoor is Wateringse Veld echt met de tijd meegegroeid. Je ziet hierin duidelijk een verschil met de andere Haagse Vinex-wijken Ypenburg en Leidschenveen, die in grote lijnen in de jaren negentig al zijn gedetailleerd.”

Bomenmuseum

“Wie in Wateringse Veld rondloopt, ziet niet direct wat de koopwoningen zijn en wat sociale huurwoningen. De hele wijk straalt kwaliteit uit. We hebben daar bewust geld voor vrijgemaakt met een bijzondere constructie: een kwaliteitsfonds. De middelen in dat fonds kwamen uit de

boomende woningmarkt: Bouwfonds en wij bepaalden in een onderling overleg een vrij-op-naamprijs en een half jaar later bij de start van de verkoop kon die al naar boven worden aangepast. Vijftig procent van het verschil stopten we in unieke voorzieningen zoals een basketbalveld op het dak van de school, stenen erfafscheidingsmuurtjes door de hele wijk heen en groen. Trots ben ik op het bomenmuseum, bedacht door kunstenaar herman de vries. Via een speciale gids kunnen bewoners en bezoekers alles lezen over de honderden verschillende boomsoorten in de wijk. Hardstenen tegels bij het begin van elke straat geven naam en bladvorm van de bomen weer. Met deze unieke kenmerken is Wateringse Veld geen standaard-Vinex-wijk geworden. Mensen willen hier graag wonen.”

“Een kwalitatieve wijk die een rol kan spelen voor de stad creëer je alleen door een goede samenwerking tussen publieke en private partijen. Zoiets begint bij vertrouwen: ieder heeft zijn eigen expertise en werkt aan hetzelfde doel. Dan is het vooral een kwestie van je eigen rol

kennen en heldere afspraken maken. Wateringse Veld was voor Den Haag bij aanvang een duur en risicovol project, terwijl de gemeente er financieel slecht voor stond. We hebben de wijk toch kunnen realiseren doordat partner Bouwfonds zelf ook wilde investeren in het risico van de gebiedsontwikkeling. In ruil daarvoor hebben ze een groot aantal woningen mogen ontwikkelen. Veel ideeën waren gezamenlijk, ook bijvoorbeeld om de wijk duurzamer te maken. Daarbij liep Bouwfonds vaak voorop.”

Moderne stadsmens

“Dankzij Wateringse Veld is Den Haag Zuid-west, dat best onder druk stond, er niet slechter op geworden. Daar hebben we ook op aangestuurd, door bijvoorbeeld niet al te grote winkelcentra te bouwen in de nieuwe wijk. Zo konden voorzieningen in Zuid-west ook blijven bestaan. Veel bewoners lijken daar geen enkele last van te hebben. De moderne stadsmens heeft een grote actieradius en rijdt net zo makkelijk even naar Wateringse, Rijswijk of Den Haag.”

“Iedereen die in Wateringse Veld komt, passeert het Hemelwater. Een unieke plek, die als je ‘m eenmaal hebt gezien in je hoofd blijft zitten.”

‘Ik zag overal kinderen spelen, fantastisch!’

Wie: Peter Verschuren

Bij Wateringse Veld betrokken als: stedenbouwkundig ontwerper, vanuit zijn bureau Wissing in Barendrecht

“Laatst was ik bij het eindfeest in Wateringse Veld, om te vieren dat het werk bijna is afgerond. We reden met een paar touringcars door de wijk, de zon scheen. En ik zag overal, werkelijk overal kinderen spelen. Een fantastisch gezicht. Ik denk dat mensen zich hier erg thuis voelen en dat is natuurlijk precies wat je wilt als je op de tekentafel een nieuwe wijk ontwerpt.”

Stedelijk of groen?

“Ik ben in 1994 begonnen met het uitdenken van Wateringse Veld. In die tijd speelde de discussie hoe stedelijk de wijk zou moeten worden, en met stedelijk bedoel ik vooral een hoge dichtheid. Een belangrijk deel van het gemeentebestuur propageerde dat toen: het Groene Hart stond onder druk en men wilde bouwgrond zo efficiënt mogelijk benutten.

Maar omdat de markt vraag toch vooral bij grondgebonden woningen lag, zijn we uiteindelijk uitgekomen op 8000 woningen, slechts 1000 meer dan het oorspronkelijke idee. Wel had de discussie me aan het denken gezet, ik wilde in een deel van de wijk een stedelijke sfeer creëren. Dat heb ik gedaan door twee dichte buurten te ontwikkelen, Lageveld en Hogevel. Hier zijn ook de meeste appartementen, de winkelcentra en de tramhaltes gevestigd. Daaromheen liggen de suburbane buurten.”

“Een meegegeven doel was: de wijk moest echt Haags worden, terwijl hij eigenlijk meer grenst aan Wateringen/Rijswijk. Om dit te bereiken, hebben we onder andere gebruik gemaakt van de lange en loodrechte wegenstructuur die Den Haag kenmerkt. De noord-zuidas in de wijk, de Laan van Wateringse Veld, gaat over in de Dedemsvaartweg en als je deze helemaal uit rijdt, kom je vanzelf bij de kust uit. Bovendien hebben we ook in de architectuur gelet op typisch Haagse elementen. De eerste buurt die is

gebouwd, Parkbuurt Oosteinde, is geïnspireerd op het werk van Co Brandes in de Haagse buurt Marlot en op het werk van Willem Dudok. En langs de Laan van Wateringse Veld staan kastanjabomen, net als elders in Den Haag.”

Schaatsen en zwemmen

“Ik kan wel zeggen dat Wateringse Veld een Vinex-wijk volgens het boekje is, helemaal onderdeel van de stad. Ook al zijn we meer dan vijftien jaar geleden begonnen met ontwikkelen, er staat weinig te koop en mensen verhuizen regelmatig binnen de wijk. We hebben er alles aan gedaan om de wijk kwaliteit mee te geven. Het mooiste voorbeeld daarvan is het Hemelwater, met kademuren, bruggen en een oude dijk. Hier kun je ‘s winters schaatsen en ‘s zomers zwemmen en de plas zorgt tegelijkertijd voor waterberging. Helemaal van nu.”

“Het Hemelwater is een mooi voorbeeld van een integrale oplossing: het opvangen van het regenwater, het reguleren van de waterhuishouding, de mogelijkheid tot recreatie. En het is ook nog eens een prachtige, ruimtelijke plek in de wijk.”

‘Dit bleek een zeer crisisbestendige formule’

Wie: Ries Jelier

Bij Wateringse Veld betrokken als: toenmalig regiodirecteur regio Zuid-West van Bouwfonds Ontwikkeling

“Bewoners van Wateringse Veld zijn Hagenees onder de Hagenezen. Dit is echt een Haagse wijk geworden, volledig onderdeel van de stad. Precies wat we voor ogen hadden toen we begonnen met de ontwikkeling van Wateringse Veld. We zijn toen om de tafel gaan zitten en hebben ons afgevraagd: wat is nou kenmerkend voor Den Haag? Lange, statige lanen, zoals de Laan van Meerdervoort en de Erasmusweg. En parken en vijvers. Dit zie je allemaal terug in Wateringse Veld, met de voorname Laan van Wateringse Veld, het Vlietpark, het Hemelwater.”

Gezinnen behouden

“In de tijd dat we van start gingen met Wateringse Veld, had Den Haag te maken met een leegloop. Veel mensen stonden klaar om te verhuizen naar Zoetermeer en andere randgemeentes. Voor Den Haag was

het ontzettend belangrijk om deze mensen – vaak goedverdienenden met kinderen – vast te houden in de stad. Daarom wilden we een passend alternatief bieden: een wijk met suburbane kwaliteiten zoals eengezinswoningen met tuinen, maar met het comfort van de stad dichtbij. Natuurlijk wisten we dat de ontwikkeling van deze wijk zo’n vijftien jaar zou gaan duren. Bewust hebben we gewerkt aan toekomstwaarde, onder het motto ‘de Haagse stadswijk van de 21ste eeuw’. Wie nu in Wateringse Veld gaat wonen, ziet niet dat een deel van de wijk uit de jaren negentig stamt. De hoofdstructuur, dus groen, blauw en rood, is vastgelegd in een consistente ‘ruimtelijke drager’ voor heel Wateringse Veld. Hierbinnen vielen acht flexibel in te richten deelgebieden, die rekening hielden met de marktomstandigheden op dat moment. Inmiddels zorgt dit niet alleen voor een modern en eigentijds beeld, maar blijkt het ook een heel crisisbestendige formule te zijn. Nog steeds worden er binnen Wateringse Veld woningen ontwikkeld en verkocht.”

Ontzettend trots

“Wateringse Veld is uitgegroeid tot een bloeiende wijk. Meer dan 75 procent van de bewoners komt daadwerkelijk uit Den Haag, een ander deel bestaat uit spijtoptanten die vanuit randgemeentes weer terug zijn gekomen. De voorzieningen lopen goed, er zijn basisscholen, een middelbare school, sportvelden en twee winkelcentra met in de directe omgeving ook aanvullende voorzieningen. Met dat laatste hebben we bij het ontwerpen al rekening gehouden, om de wijk zo aantrekkelijk mogelijk te maken. Je kunt makkelijk even langs de apotheek en dan meteen naar Albert Heijn. Natuurlijk is er wel eens wrijving geweest tussen Bouwfonds, de gemeente en de ontwerpers. Maar ik zeg altijd: door wrijving ontstaat glans. Ook al had elke partij haar eigen belangen, ons gemeenschappelijke doel was om hier een fantastische wijk neer te zetten. Op die bevlogenheid en goede samenwerking ben ik ontzettend trots. Het resultaat is ernaar.”